

ISSN 2029-6215

artritas

LIETUVOS
ARTRITO
ASOCIACIJA

2025 m. IV ketv.
Nr. 4(60)

Žurnalas leidžiamas nuo 2004 m. Neįgaliųjų socialinės integracijos programos ir rėmėjų lėšomis

9772029621009

Linksmų Šv. Kalėdų ir
laimingų Naujųjų metų!

Reumatinio pobūdžio negalavimų patiria kas šeštas Lietuvos gyventojas. Sunkiomis reumatinėmis ligomis serga apie ketvirtį milijono Lietuvos gyventojų.

KVIEČIAME

sergančiuosius reumatinėmis sąnarių ligomis, jūsų artimuosius, visus, kurie pasiryžę aktyviai priešintis šiai negaliai, burtis į bendrijas. Su mumis patirsite, kad esate ne vieniši, sužinosite, kaip galima gyventi neprarandant vilties.

Skambinkite ir rašykite šiuo adresu:

LIETUVOS ARTRITO ASOCIACIJA
Prezidentė
Danutė Elžbieta Žagūnienė
Taikos al. 11,
LT-35148 Panevėžys
Mob. tel. 0 675 28089
El. paštas
artritas.laa@gmail.com
www.arthritis.lt

Smurtui – NE

2025 m. spalio 10 d. Velžyje, Panevėžio rajone, vyko Pasaulinės artrito dienos minėjimas, kurį vedė Lietuvos artrito asociacijos (LAA) prezidentė Danutė Elžbieta Žagūnienė.

Renginio dalyviai

Pirmoje renginio dalyje lektorė Sandra Kareckė skaitė paskaitą „Smurtui prieš asmenis su negalia – NE“, o teisininkė Aušra Levinienė – paskaitą, skirtą asmenims, turintiems negalią ir patyrusiems smurtą. Vėliau lektorės atsakė į susirinkusiųjų klausimus.

Antroje renginio dalyje, minint Pasaulinę artrito dieną, susirinkusieji sugiedojo LAA himną „Mes esame“ ir LAA prezidentė D. E. Žagūnienė visus pasveikino šios dienos proga.

Po sveikinimo Lietuvos sveikatos mokslų universiteto docentė Lina Spurgienė skaitė paskaitą apie sveikatą ir atsakė į pateiktus klausimus.

Pasibaigus oficialiajai programos daliai, meninę programą atliko Rokiškio ir Biržų artrito klubų kolektyvai bei Aukštaitijos regiono asociacijos „Artritas“ vokaliniai ansambliai „Vakarė“ ir „Velžynėlis“.

Po renginio susirinkusieji neskubėjo skirstytis, bendravo prie kavos, arbatos ir užkandžių.

ALDONA PALIONIENĖ

*Kauno žmonių, sergančių artritu,
bendrijos pirmininkė*

Brangieji,

*Sveikinu visus šv. Kalėdų
ir artėjančių Naujųjų metų proga!*

*Linkiu, kad ateinančiais metais darbai būtų lengvesni,
tikslai – greičiau pasiekiami, o kelias į juos – aiškesnis. Būkime
šiuose kelyje ne tik bendrakeiviai, bet ir bendraminčiai.
Šviesių švenčių, prasmingų akimirkų, kurios lydėtų Jus
ir Jūsų kolektyvus visus ateinančius metus!*

*Lietuvos artrito asociacijos prezidentė
Danutė Elžbieta Žagūnienė*

Mielieji,

*Nuoširdžiai sveikinu visus Aukštaitijos regiono asociacijos „Artritas“ narius 35-erių
veiklos metų proga. Jūsų tikslai, uždaviniai ir veiklos kryptys daug prisideda prie žmonių su
artrito negalia integravimosi į visuomenę.*

*Dėkoju Tarybai, seniūnams ir visiems už nuoširdų ir prasmingą darbą, už vienijančią
veiklą, už tai, kad gyvenate rūpesčiu vieni kitais ir prasmingu bendravimu.*

*Jūsų skleidžiamas gerumas sušildo artrito negalios ištiktus žmones, suteikia jiems fizinę
ir dvasinę atgaivą.*

*Linkiu Jums ir kolektyvui puikios kloties, ištvermės, asmeninės laimės, dvasinės stiprybės,
visokeriopos sėkmės ir ryžto Jūsų veikloje, naujų idėjų ir drąsiu iššūkių Jūsų prasmingame
ir tokia reikalingame darbe.*

Iš visos širdies su pagarba ir geriausiais linkėjimais

*Danutė Elžbieta Žagūnienė
Lietuvos artrito asociacijos prezidentė
2025m. lapkričio 14 d., Panevėžys*

Pasaulinės artrito dienos minėjimas

Spalio 22 d. Rokiškio rajono klubas „Artritas“ savo mieste minėjo Pasaulinę artrito dieną ir ansamblio „Šypsena“ 20 metų jubiliejų.

Renginio dalyviai

Nuo pat ryto į Rokiškio kultūros mažąją salę rinkosi daug klubo narių ir svečių, tarp kurių buvo Lietuvos artrito asociacijos (LAA) prezidentė Danutė Elžbieta Žagūnienė, Seimo narys Tadas Barauskas, Rokiškio savivaldybės vicemerė Audronė Kaupienė, Socialinės

paramos ir sveikatos skyriaus vadovė Agnė Šapokaitė, Kūno kultūros ir sporto centro direktorius Tadas Stakėnas, Rokiškio centrinės ligoninės direktorius Raimundas Martinėlis, kaimyninių rajonų Biržų ir Panevėžio artrito klubų vadovai bei nariai.

Renginio pradžią paskelbusi Rokiškio rajono klubo „Artritas“ pirmininkė Albina Bražiūnienė pakvietė visus kartu sugiedoti LAA himną „Mes esame“ (žodžiai ir muzika Panevėžio klubo narės Marijos Barauskienės).

Po to A. Bražiūnienė kalbėjo apie artritą. Pasak jos, tai yra uždegiminė sąnarių liga, pasireiškianti skausmu, patinimu, sąnario funkcijos sutrikimu ir audinių pokyčiais. Ši liga yra progresuojanti, o ją sukelti gali įvairios priežastys: infekcijos, autoimuninės ligos, traumos, medžiagų apykaitos sutrikimai. Todėl labai svarbu laiku atpažinti jos simptomus ir, nieko nelaukus, kreiptis į gydytojus tyrimams ir gydymui. Medikamentinis gydymas yra gydytojo kompetencija, o nemedikamentines priemones turi išmokti naudoti kiekvienas, susidūręs su šia liga.

Rokiškio rajono klubo „Artritas“ ansamblis „Šypsena“

Minėjome Pasaulinę artrito dieną

Gražų spalio mėnesio rytą Kauno žmonių, sergančių artritu, bendrijos nariai ir Lietuvos artrito asociacijos (LAA) skyrių atstovai kaip ir kasmet atvykome į Velžį, kur visus pakvietė LAA prezidentė Danutė Elžbieta Žagūnienė paminėti Pasaulinės artrito dienos.

Renginio pradžioje iškilmingai skambėjo LAA himnas „Mes esame“. Po to LAA prezidentė D. E. Žagūnienė tarė įžanginį žodį ir visus pasveikino Pasaulinės artrito dienos proga. Vėliau išklauskė paskaitas aktualiomis temomis: „Smurtui prieš asmenis su negalia – NE“ (lektorė Sandra Kareckė) ir „Paskaita asmenims su negalia, patyrusiems smurtą“ (lektorė teisininkė Aušra Levinienė). O iš Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Slaugos klinikos docentės Linos Spirgienės išgirdome naudingų patarimų, kaip tausoti savo sveikatą ir sveikai maitintis. Taip pat su dideliu dėmesiu išklauskė paskaitą apie tai, kaip nepakliūti į sukčių spąstus.

Grįžusi namo, sueiliau renginyje patirtus įspūdžius:

Mintys veja viena kitą,
Apie tai, kas pasakyta
Šitam renginy, kur buvom.
Velžys mus maloniai laukė,
Į kelionę linksmi traukėm.
Salė jau gražiai papuošta,
Kėdės ir stalai paruošti.
Gera aura pasitinka –
Pasitikt svečius taip tinka.
Prezidentė mums kalbėjo,
Daug naujienų paminėjo,
Kaip artritą nugalėti
Ir lengvai pašokinėti.

Pasaulinės Artrito dienos minėjimas Velžyje

Pareigūnė daug šnekėjo
Apie sukčius niekadėjus:
Į nagus kaip nepakliūti,
Širdies skausmo kad nebūtų.
Medikė visus ramino,
Gerom mintim apdalino.
Dainininkai padainavo –
Visų širdys atsigavo.

Poetė JANINA ULINSKIENĖ

Lietuvos nepriklausomųjų rašytojų sąjungos ir Kauno žmonių, sergančių artritu, bendrijos narė

Pirmininkė A. Bražiūnienė šiltai atsiliepė apie prieš 20 metų susikūrusį Rokiškio rajono klubo „Artritas“ mišrų ansamblį „Šypsena“ (vadovė – Birutė Puriuškienė). Dalijosi prisiminimais apie ansamblio kelio pradžią, apie tai, kaip nuo kelių labai norinčių dainuoti narių kolektyvas užaugo į 16 dainininkų ansamblį.

Šią dieną gražiomis eilėmis ir dainomis nuspalvino Biržų ir Panevėžio artrito klubų nariai.

Rokiškio rajono klubo „Artritas“ pirmininkė A. Bražiūnienė padėkojo svečiams už sveikinimus, dovanas, padėkos raštus, o visiems klubo nariams – už bendrystę bei pagalbą ir pakvietė paragauti troškinio. Visi susirinkusieji dar ilgai bendravo, vaišinosi skanėstais.

Rokiškio rajono klubo „Artritas“ narė
TAUTVYDA SANŽAROVA

Įspūdžiai iš sveikatinimo stovyklos „Gelbėkime savo sąnarius“ Šventojoje

Kasmet Rokiškio rajono klubas „Artritas“ kartu su Lietuvos artrito asociacija (LAA) Šventojoje organizuoja sveikatinimo stovyklą „Gelbėkime savo sąnarius“, kur susitinkame su kitais LAA klubais. Šiais metais į Šventąją vyko 27 Rokiškio rajono klubo „Artritas“ nariai.

Jau pirmą dieną, po vakarienės, vyko stovyklos atidarymo šventė. Visus atvykusius nuoširdžiai pasveikino ir su veiklos programa supažindino LAA prezidentė Danutė Elžbieta Žagūnienė. Šventę tęsė sveikinimai iš Alytaus, Biržų, Kauno, Panevėžio, Rokiškio ir Tauragės, taip pat apsikeitėme dovanėlėmis.

Kiekvieną dieną pradėdavome maudynėmis jūroje, 8 val. jau žingsniuodavome su šiaurietiškomis lazdomis, o nuo 9 val. vykdavo mankštos stovyklos kiemelyje – mokėmės atlikti įvairius pratimus, kurie stiprina fizinę ir emocinę sveikatą.

Dvi dienas vyko sporto varžybos: smiginio, šaškių ir kimšto kamuolio metimo. Šaškių varžybose II vietą užėmė mūsų klubo narė Regina Nijolė Laukienė, o smiginio metime I vietą tarp moterų užėmė klubo narė Virginija Čiučkienė. Visi varžybų laimėtojai buvo apdovanoti medaliais ir diplomais.

Savaitė prabėgo nejučiomis. Už turiningai praleistą laiką stovykloje ir malonius įspūdžius esame dėkingi LAA prezidentei Danutei Elžbietai Žagūnienei.

Rokiškio rajono klubo „Artritas“ narė
TAUTVYDA SANŽAROVA

Kelionė į Lietuvos Respublikos Seimą

Rokiškio rajono klubo „Artritas“ nariai rugsėjo 18 d. važiavo į Vilnių, Lietuvos Respublikos Seimą.

Ekskursiją, organizuotą Seimo nario Tado Barausko, vedė patyręs ekskursijų vadovas. Sužinojome, kad Seimo rūmus sudaro trys pastatai, kurie pastatyti XX a. aštuntajame dešimtmetyje. Seimo rūmai pradėti statyti 1976 m. balandžio mėn., architektų Algimanto ir Vytauto Nasvyčių sumanymu.

I rūmų fojė holą puošia dailininko Kazio Morkūno vitražas „Šventė“, sukurtas iš realistinių ir alegorinių figūrų. Šiuose rūmuose dauguma kabinetų yra skirti Seimo nariams ir jų padėjėjams. Čia 1990 m. kovo 11 d. buvo atkurta Lietuvos valstybės Nepriklausomybė. Dabar Kovo 11-osios Akto salėje Seimo nariai renkasi į iškilmingus posėdžius.

Prie Seimo I rūmų prijungti balti II rūmai. Minėti pastatai yra sujungti. II rūmuose yra Seimo posėdžių salė, į kurią ekskursijų vadovas ir nuvedė mus. Iš balkono gavome progą ne tik pamatyti šią salę, bet ir pasiklausyti rytinio posėdžio. Šiuose rūmuose yra įrengtos darbo vietos žiniasklaidos atstovams, Spaudos konferencijų salė, Žurnalistų kambarys.

Minint septynioliktąsias tragiškųjų Sausio 13-osios įvykių metines, atidarytas prie vakarinio Seimo rūmų fasado įrengtas Sausio 13-osios memorialas. Erdvinis stiklo statinys dengia barikadų, juosusių parlamentą – „Lietuvos širdį“, fragmentą ir koplytstulpį.

Po įdomios ekskursijos susitikome su Seimo nariu Tadu Barausku. Vyko įdomus pokalbis apie politines aktualijas, regionų stiprinimą ir vyresnio amžiaus žmonių įsitraukimą į visuomeninį gyvenimą. Seimo nario padėjėja buvo paruošusi mums dovanėlių.

Likome labai patenkinti ekskursija ir esame dėkingi Seimo nariui Tadiui Barauskui, kuriam linkime sėkmingo ir vaisingo darbo.

Po Seimo apsilankėme labai gražiame Lietuvos kampelyje – „Belmonte“.

Rokiškio rajono klubo „Artritas“ narė
TAUTVYDA SANŽAROVA

Žmonių su negalia bočios turnyras, skirtas 526-ajam Rokiškio miesto gimtadieniui „Žydi Rokiškis!“

Šių metų rugsėjo 19 d. Rokiškio kūno kultūros ir sporto centro salėje vyko žmonių su negalia bočios turnyras. Dalyvavo 12 Rokiškio rajono komandų. Rokiškio rajono klubui „Artritas“ atstovavo dvi – moterų ir vyrų – komandos.

Bočios turnyro dalyviai

Dalyvius miesto gimtadienio proga sveikino Rokiškio rajono meras Ramūnas Godoliauskas. Jis linkėjo sveikatos, sportinės sėkmės ir geros nuotaikos varžybose.

Komandos aikštelėse išbandė savo jėgas ir taiklumą. Varžyboms teisėjavo kompetentingi teisėjai, o žiūrovai palaikė savo komandas. Bočios turnyro nugalėtojais tapo ir I vietą užėmė Rokiškio rajono „Artrito“ klubo vyrų komanda, kurią sudarė trys žaidėjai: Vytau-

tas Grinciūnas, Rolandas Kavaliauskas ir Audrius Gaudzė. Jie buvo apdovanoti diplomais ir medaliais.

Per varžybas vyravo puiki sportinė atmosfera, nuširdus bendravimas, tolerancija ir gera nuotaika. Pertraukėlių metu dalyviai vaišinosi skanėstais.

Rokiškio rajono klubo „Artritas“ pirmininkė
ALBINA BRAŽIŪNIENĖ

Apdovanoti turnyro nugalėtojai

Kvapų kontrolė padės užtikrinti gyvenamosios aplinkos kokybę

2025 m. rugsėjo 10 d.

Vyriausybė pritarė Sveikatos apsaugos ministerijos (SAM) parengtiems įstatymų pakeitimams, kuriais siekiama mažinti kvapų taršą gyvenamųjų ir visuomeninių pastatų aplinkos ore, sukurti nuoseklią ir efektyvią kvapų kontrolės sistemą. Pakeitimai padės užtikrinti aplinkos oro kokybę ir prisidės prie teigiamo poveikio visuomenės sveikatai.

Pasak laikinai einančios sveikatos apsaugos ministro pareigas Marijos Jakubauskienės, parengtos įstatymų pataisos skatins ūkio subjektus įsitraukti į kvapų valdymą, sudarys prielaidas įmonėms, kurių veiklos metu išsiskiria kvapai į aplinkos orą, realiomis sąlygomis stebėti ir įvertinti leistinių ūkinės veiklos kvapų išmetimų laikymąsi, nustatyti faktinius išmetimus ar jų svyravimus, operatyviai reaguoti į galimas neatitiktis. Šią veiklą kontroliuos Nacionalinis visuomenės sveikatos priežiūros centras.

„Įstatymų pakeitimais yra nustatoma, kad fizinis ar juridinis asmuo privalo savo lėšomis stebėti aplinkos teršimo laipsnį, jo poveikį aplinkai ir įgalina ūkio subjektus riboti aplinkos oro taršą kvapais. Taip pat nustatomi skundų nagrinėjimo terminai ir siūloma numatyti, kad kvapų kontrolės metu atliekamų laboratorinių tyrimų ir kvapo sklaidos modeliavimų išlaidas, jei nustatomi normatyvų, kvapo koncentracijų viršijimai, ap-

mokėtų įmonės. Taip bus užtikrinamas Europos Sąjungos aplinkos politikos principas „teršėjas moka“, – sako M. Jakubauskienė.

Administracinių nusižengimų kodekso projekte siūloma nustatyti administracinę atsakomybę, kai ūkio subjektas nesilaiko taršos valdymo sąlygų, ir už ūkio subjektų aplinkos monitoringo dėl kvapų teisės aktų reikalavimų pažeidimus numatyti baudų dydžius, kurie taikomi už analogiškus aplinkosauginius pažeidimus.

SAM parengtas Aplinkos monitoringo įstatymo, Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo ir Administracinių nusižengimų kodekso įstatymo pakeitimų projektas bus teikiamas svarstyti Lietuvos Respublikos Seimui. Pakeitimais kuriama nuosekli ir efektyvi kvapų kontrolės sistema, užtikrinanti gyvenamosios aplinkos kokybės gerinimą.

SAM KOMUNIKACIJOS SKYRIUS

Įsigyti vaistą nuo COVID-19 ligos bus galima bet kurioje vaistinėje

2025 m. rugsėjo 17 d.

Įtraukus COVID-19 ligos gydymui skirtą vaistą Nirmatrelvirą / Ritonavirą (Paxlovid) į bendrą kompensavimo sistemą, nuo rugsėjo 19 d. keičiasi šio vaisto išrašymo ir išdavimo tvarka. Gydytojai galės paskirti šį vaistą kaip kompensuojamąjį, o pacientai galės jį įsigyti visose Lietuvos vaistinėse.

„Dėl šio pakeitimo naudą pajus ne tik pacientai, kuriems bus paprasčiau ir patogiau įsigyti vaistą nuo COVID-19 ligos, bet ir gydytojai, kurie galės jį išrašyti kaip bet kurį kitą kompensuojamąjį vaistą“, – sako sveikatos apsaugos viceministras Daniel Naumovas.

Iki šiol vaistas Nirmatrelviras / Ritonaviras buvo perkamas Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstrema- lių sveikatai situacijų centro per Europos Komisijos or- ganizuojamus bendruosius pirkimus ir išduodamas tik „Eurovaistinės“ tinklo vaistinėse, turint gydytojo išra-

Vardiniai vaistai pacientus pasieks greičiau

2025 m. rugsėjo 16 d.

Sveikatos apsaugos ministerija atnaujino vartinių vaistų įsigijimo taisykles, kurios pagerins tokių vaistų prieinamumą, užtikrins jų kokybę, sumažins administracinę naštą gydytojams ir farmacijos specialistams. Gydytojai galės skirti inovatyvius, dar nė vienoje valstybėje neregistruotus vaistus, kurie kai kuriais atvejais gali būti vienintelė pasirinkimo galimybė gydant pacientą.

„Vaistų registravimas yra būtina procedūra, kuri padeda užtikrinti pacientų saugumą. Tačiau ji gali užtrukti mėnesius, nors vaistas jau yra sukurtas, išbandytas ir jau galėtų kažkam išgelbėti sveikatą ar netgi gyvybę. Būtent todėl mums reikalinga greita, efektyvi ir saugi vartinių vaistų skyrimo tvarka, kuri leistų naujiems vaistams greičiau pasiekti pacientus“, – teigia sveikatos apsaugos viceministras Daniel Naumovas.

Atnaujintos taisyklės, kurios įsigalios spalio 1 d., nustato vartinių vaistų įsigijimo, skyrimo, išrašymo, pardavimo (išdavimo) ir apskaitos tvarką. Nustatomas valstybių, iš kurių gali būti įsigijami vardiniai vaistai, prioritetiškumas, prioritetą teikiant Europos ekonominės erdvės šalims. Gydytojams išrašant vartinius vaistus nebereikės pildyti skyrimo pareiškimo, o pacientai nebebus susaistomi su konkrečia vaistine ir dėl vaistų atsiėmimo galės kreiptis ten, kur jiems patogiau. Tam, kad galėtų greičiau pradėti gydymą, gydymo įstaigoms užtikrinama galimybė laikyti didesnį kiekį tam tikrų vartinių vaistų atsargų ir pasinaudoti nustatyta specialia vartinių vaistų įsigijimo iš kitos valstybės tiekimo procedūra. Ją galės taikyti tokią įsigijimo teisę pagal Farmacijos įstatymą turinčios gydymo įstaigos.

Reglamentuojamas nė vienoje valstybėje neregistruotų vaistų, su kuriais atliekami arba jau atlikti klinikiniai tyrimai, skyrimas ir tiekimas. Atsižvelgus į tai, kad šių vartinių vaistų grupė Lietuvoje įteisinta pirmą kartą, ir siekiant užtikrinti pacientų saugumą bei išvengti galimų rizikų, nustatyti tokie šių vaistų skyrimo ir gydymo jais reikalavimai, kad gydymas jais būtų taikomas tik tinkamai pagrįstais atvejais, o pacientų būklė būtų nuolat stebima.

Visais atvejais nė vienoje valstybėje neregistruotą vardinį vaistą skirs gydytojų konsiliumas, į kurio sudėtį turės būti įtrauktas universiteto ligoninės gydytojas arba vaistinio preparato klinikinio tyrimo tyrėjas. Priėmus sprendimą dėl paciento gydymo vartiniu vaistu, turės būti sudaromas individualus paciento gydymo ir ilgalaikės sveikatos priežiūros planas bei paskirtas gydytojas, atsakingas už šio plano vykdymą.

Siekiant užtikrinti vartinių vaistų kokybę, tiekėjai įpareigojami turėti vaisto serijos išleidimo dokumentus, kuriais patvirtinama, kad serija pagaminta pagal Europos Sąjungos geros gamybos praktikos ar kitos ne Europos Sąjungos valstybės nustatytus reikalavimus.

SAM KOMUNIKACIJOS SKYRIUS

šytą popierinį receptą.

Pacientams svarbu atkreipti dėmesį, kad pagal receptus, išrašytus iki rugsėjo 18 d., vaistą bus galima atsiimti iki rugsėjo 23 d. tik „Eurovaistinės“ tinklo vaistinėse. Pagal receptus, išrašytus nuo rugsėjo 19 d., kompensuojamąjį vaistą Nirmatrelvirą / Ritonavirą pacientai galės įsigyti visose vaistinėse.

Gydytojams svarbu atkreipti dėmesį, kad nuo rugsėjo 19 d. vaistui Nirmatrelvirui / Ritonavirui turi būti išrašomas e. receptas kaip kompensuojamajam vaistui, jei paciento būklė atitinka kompensuojamąsias indikacijas paskirti minimą vaistą.

Nirmatrelviras / Ritonaviras gali būti skiriamas 18 metų ir vyresniems pacientams, kuriems COVID-19

ligos (koronaviruso infekcijos) simptomai prasidėjo prieš 5 paras arba vėliau, turintiems bent vieną iš progresavimo į sunkią ligą rizikos veiksnių: cukrinį diabetą, nutukimą ($KMI \geq 35 \text{ kg/m}^2$), lėtinę plaučių ligą (įskaitant astmą), lėtinę inkstų ligą, imunitetą slopinančią ligą arba imunitetą slopinančiąją terapiją, kardiovaskulinę ligą, hipertenziją, pjautuvo pavidalo ląstelių anemiją, neurologinio vystymosi sutrikimų, aktyvų vėžį, nuo medicinos technologijų priklausomą sveikatos būklę. Vaistas taip pat galės būti skiriamas 70 metų ir vyresniems pacientams, gyvenantiems slaugos ar globos įstaigose, nepriklausomai nuo gretutinių ligų.

SAM KOMUNIKACIJOS SKYRIUS

Kopenhagoje – dėmesys esminiams Europos sveikatos politikos klausimams

2025 m. rugsėjo 17 d.

Kopenhagoje (Danijoje) šią savaitę vykusiame Neformaliame Europos Sąjungos sveikatos ministrų susitikime tartasi, kaip plėtoti gyvybės mokslų sektorių ir klinikinių tyrimų sritį, kaip stiprinti pasirengimą ekstremalioms situacijoms bei užtikrinti tiekimo grandinių saugumą.

LR sveikatos apsaugos viceministrė Jelena Čelutkienė

„Europa turi telkti pajėgas siekdama sustiprinti pasirengimą sveikatos krizėms, užtikrinti nenutrūkstamą vaistų tiekimą ir skatinti tarptautinius klinikinius tyrimus, kurie duotų realios naudos pacientams. Lietuva yra pasirengusi aktyviai prisidėti prie šių diskusijų“, – teigė susitikime Lietuvai atstovavusi sveikatos apsaugos viceministrė Jelena Čelutkienė.

Pasak J. Čelutkienės, daugiašaliai klinikiniai tyrimai turi realų potencialą pagerinti pacientų sveikatos baigtis, ypač kai moksliniai tyrimai glaudžiai integruojami į sveikatos priežiūrą. Dalyvavimas klinikiniuose tyrimuose gali suteikti pacientams greitesnę prieigą prie novatoriškų gydymo metodų ir kartu prisidėti prie įrodymų, kurie naudingi visoms valstybėms narėms, kaupimo.

Tai ypač svarbu tais atvejais, kai nėra standartinių gydymo galimybių, pavyzdžiui, onkologijos srityje arba naudojant pažangios terapijos produktus. Tad Lietuva yra pasirengusi aktyviai prisidėti prie daugiašalių tyrimų plėtos.

Kalbant apie pasirengimą krizėms, vaistų tiekimo užtikrinimą, akcentuota, kad Lietuva yra labai suinteresuota įgyvendinti veiksmingas priemones, skirtas trūkumams išvengti ar juos sumažinti.

Anot viceministrės, reikėtų vadovautis solidarumo principais nepaprastųjų situacijų atsargų kaupimui ir valdymui, siekiant užtikrinti, kad tokia praktika nepažeistų kasdienio vaistų prieinamumo rinkose ir nesukeltų nepagrįsto trūkumo kitose valstybėse narėse. Taip pat būtų tikslinga keistis duomenimis apie valstybių narių turimas atsargas, įskaitant vaistų asortimentą ir kiekius.

SAM KOMUNIKACIJOS SKYRIUS

Susitikimas Kopenhagoje

Konferencijoje diskutuota, kaip kurti racionalaus vaistų vartojimo kultūrą

2025 m. spalio 23 d.

Vilniuje spalio 23 d. įvykusi konferencija „Racionalus vaistų vartojimas sveikatos sistemoje: tarpdisciplininis dialogas“ subūrė gydytojus, slaugytojus, vaistininkus, mokslininkus, pacientų organizacijų atstovus bei sveikatos politikos formuotojus. Renginyje aptarti racionalaus vaistų vartojimo iššūkiai ir sprendimai, teisinio reglamentavimo pokyčiai, akcentuota tarpsektorinio bendradarbiavimo svarba.

Sveikatos apsaugos viceministras Daniel Naumovas

Konferencijos diskusija

„Racionalus vaistų vartojimas – tai ne vien medicininė praktika. Tai kultūra, kurią kuriame kartu. Tik bendromis pastangomis galime užkirsti kelią neracionaliam vaistų vartojimui, atsparumo antibiotikams plitimui ir nereikalingoms išlaidoms“, – pabrėžė sveikatos apsaugos viceministras Daniel Naumovas savo sveikinimo kalboje.

Pasak viceministro, konferencija – puiki proga pasidalinti žiniomis ir sustiprinti bendrą atsakomybę už tai, kaip vaistai veikia mūsų sveikatą, visuomenę ir ateitį. „Tegul ši diena tampa žingsniu į priekį – link atsakingesnio pasirinkimo, tvaresnio vartojimo ir sveikesnės visuomenės“, – sakė viceministras.

Renginio metu pranešimus skaitė įvairių sričių ekspertai, pristatę racionalaus vaistų vartojimo tendencijas, kompensuojamųjų vaistų skyrimo stebėsenos rodiklius bei sėkmingos praktikos pavyzdžius iš Lietuvos ir kitų Europos šalių. Diskusijose buvo aptarti sprendimai, kaip skatinti gydytojų ir vaistininkų bendradarbiavimą, stiprinti pacientų švietimą bei užtikrinti tvarų vaistų politikos įgyvendinimą.

Konferencijoje taip pat akcentuota, kad kasmet Lietuvoje sunaikinimui grąžinama dešimtys tonų nereikalingų vaistų. Pasak specialistų, šį kiekį galima reikšmingai sumažinti per racialesnį skyrimą, vartojimą ir informacijos prieinamumą pacientams.

Konferenciją organizavo Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos ir Racionalaus vaistų vartojimo skatinimo komitetas.

SAM KOMUNIKACIJOS SKYRIUS

Siekdama gerinti vėžio duomenų kokybę ir stiprinti vėžio kontrolę, Europa pradeda įgyvendinti programą „CancerWatch“

2025 m. rugsėjo 26 d.

Šią savaitę Osle startavo „CancerWatch“ – nauja Europos Sąjungos bendroji iniciatyva, pakeisianti vėžio duomenų rinkimo, suderinimo ir naudojimo Europoje būdus. Norvegijos visuomenės sveikatos instituto (Norwegian Institute of Public Health – NIPH) koordinuojama iniciatyva „CancerWatch“, kurioje dalyvauja 92 partnerių organizacijos iš 29 šalių, pagerins visos Europos gyventojų vėžio registrų (angl. Population Based Cancer Registries – PBCR) duomenų kokybę, palyginamumą ir aktualumą.

Tikslūs, išsamūs naujausi vėžio duomenys yra būtini tendencijoms stebėti, nelygybei nustatyti ir prevencijos, ankstyvojo nustatymo bei gydymo programų poveikiui, taip pat gyvenimo kokybei ir išgyvenamumui vertinti. „CancerWatch“ užtikrins, kad aukštos kokybės duomenys būtų įtraukti į Europos vėžio informacijos sistemą (*The European Cancer Information System – ECIS*), atliekančią pagrindinį vaidmenį įgyvendinant Europos kovos su vėžiu planą ir tvarkant Europos vėžio nelygybės registrą (*European Cancer Interqualities Registry – ECIR*).

Siekiant užtikrinti visapusišką Lietuvos dalyvavimą renkant, derinant ir naudojant vėžio duomenis Europoje, „CancerWatch“ projekto veiklose dalyvauja ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (SAM), Nacionalinis vėžio centras (NVC), Nacionalinis vėžio institutas (NVI).

Kodėl tai svarbu?

Šiuo metu vėžio duomenys Europoje skiriasi kokybe, aprėptimi ir aktualumu. Vienuose regionuose registruojami ne visi duomenys, o kituose pateikiami tik prieš kelerius metus gauti duomenys.

„CancerWatch“:

- rems vėžio registrus, kad jie galėtų rinkti išsamesnius ir laiku pateikiamus duomenis, naudodami skaitmenines inovacijas;
- suderins duomenų kokybės standartus visose šalyse pagal Europos ir tarptautines gaires;
- kurs techninius sprendimus, kad būtų pašalintos teisinės ir su Bendroju duomenų apsaugos reglamentu (BDAR) susijusios kliūtys dalytis individualiais duomenimis, taip užtikrinant saugų suvestinių statistinių duomenų naudojimą;
- gerins išgyvenamumą, mažins paplitimą ir kitus pa-

grindinius vėžio rodiklius, užtikrinant, kad jie būtų atnaujinami ECIS ir tinkami politikos formavimui;

- parengs vėžio registrus integravimui į Europos sveikatos duomenų erdvę (*European Health Data Space – EHDS*).

Visos Europos pastangos

„CancerWatch“ vienija nacionalinius vėžio registrus, visuomenės sveikatos institutus, mokslinių tyrimų organizacijas ir sveikatos ministerijas, siekdama koordinuotai stiprinti Europos vėžio duomenų bazę. Bendromis pastangomis bus sukurtos naujos priemonės, bendros metodikos ir ateities vėžio rodiklių gairės, taip pat bus nustatytos galimybės išplėsti registrų apimtį į šiuo metu neapreptus regionus.

„Gerindama Europos vėžio duomenų kokybę ir aktualumą, „CancerWatch“ padės užtikrinti, kad politika ir moksliniai tyrimai būtų grindžiami geriausiais įmanomais įrodymais, o tai galiausiai padės išgelbėti gyvybes ir pagerinti vėžį išgyvenusiųjų gyvenimo kokybę“, – sakė Norvegijos visuomenės sveikatos instituto projektų koordinatorė Giske Ursin.

„Geresni duomenys reiškia geresnę vėžio kontrolę. Su „CancerWatch“ mes kuriame pamatus veiksmingesnei prevencijai, diagnostikai, gydymui ir lygiateisei prieigai gauti sveikatos priežiūrą visoje Europoje“, – pridūrė Norvegijos visuomenės sveikatos instituto mokslo koordinatorius Gijs Geleijnse.

Europos Komisijos Sveikatos ir maisto saugos generalinio direktorato Vėžio sveikatos visose politikos srityse skyriaus vadovas Philippe Roux pabrėžė „CancerWatch“ svarbą: „Europos vėžio nelygybės registras (ECIR) yra gyvybiškai svarbi politikos priemonė, padedanti ES valstybėms narėms nustatyti vėžio prevencijos, priežiūros ir rezultatų nelygybę ir sritis, kurias galima tobulinti. Primygtinai raginu visas valstybes

Nauji kompensuojamieji vaistai atvers naujas galimybes onkologinių ir kitų ligų gydymui

2025 m. lapkričio 14 d.

Privalomojo sveikatos draudimo fondo (PSDF) lėšomis nuo šiol bus kompensuojami nauji vaistai, skirti gydyti įvairioms vėžio formoms ir kitoms sunkioms ligoms. Šiems vaistams kompensuoti iš fondo šiais metais bus skirta 4,2 mln. eurų, o kitąmet – 31,4 mln. eurų.

„Valstybė nuosekliai investuoja į efektyviausius ir mokslo įrodymais pagrįstus gydymo būdus. Nauji kompensuojamieji vaistai rodo, kad kryptingai stipriname onkologinių ir retų ligų gydymą, siekdami, kad inovacijos pasiektų kiekvieną pacientą“, – sako sveikatos apsaugos viceministras Daniel Naumovas.

Vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių kompensavimo komisija priėmė sprendimus iš Rezervinio vaistų sąrašo į kompensuojamųjų vaistų A sąrašą perkelti pembrolizumabą, ibrutinibą, olaparibą, fedratinibą, ivosidenibą, budezinidą, nivolumabą, kanabidiolį, cemiplimabą. Šie vaistai skirti pacientams, sergantiems plaučių vėžiu, storosios ir tiesiosios žarnos vėžiu, lėtine limfocitine leukemija, kiaušidžių, kiaušintakių, pirminiu pilvaplėvės vėžiu, inkstų ląstelių vėžiu, mielofibroze, ūmine mieloidine leukemija, pirmine imunoglobulino A (IgA) nefropatija, skrandžio, skrandžio ir stemplės jungties ar stemplės adenokarcinoma, traukuliais, susijusiais su tuberozinės sklerozės komp-

leksu arba su Lennox-Gastaut sindromu arba su Dravet sindromu, gimdos kaklelio vėžiu.

Nuo lapkričio 14 d. pacientams vaistinėse jau bus galima įsigyti vaistus pembrolizumabą, skirtą plaučių vėžiui, storosios ir tiesiosios žarnos vėžiui bei inkstų ląstelių vėžiui gydyti, ir olaparibą, skirtą kiaušidžių, kiaušintakių arba pirminiam pilvaplėvės vėžiui gydyti; nuo gruodžio 1 d. – vaistinį preparatą cemiplimabą, skirtą gimdos kaklelio vėžiui gydyti.

Kiti likę vaistai bus pradėti kompensuoti, kai tik jų tiekėjai pasirašys sutartis su Valstybine ligonių kasa ir vaistai bus įtraukti į kompensuojamųjų vaistų kainyną.

Taip pat į Centralizuotai apmokamų vaistų sąrašą įrašytas ir nuo lapkričio 12 d. pacientams prieinamas kompensuojamasis vaistas tekliksimabas dauginei mielomai gydyti. Šiam vaistui kompensuoti 2025 m. bus skirta apie 0,8 mln. eurų, 2026 m. – apie 4,8 mln. eurų.

SAM KOMUNIKACIJOS SKYRIUS

ir suinteresuotąsias šalis juo naudotis. Iš esmės, ECIR remiasi aukštos kokybės populiacijos duomenimis apie vėžį. Įgyvendindami bendrus veiksmus „CancerWatch“, sustiprinsime registrą ir laiku pateiksime įžvalgų, kaip sumažinti vėžio nelygybę visoje Europoje.“

Kontekstas

Gyventojų vėžio registrai jau dešimtmečius yra vėžio stebėjimo Europoje pagrindas, leidžiantis šalims stebėti sergamumą, mirtingumą ir išgyvenamumą. Dėl skirtumų teisinėse sistemose, sąveikumo ir išteklių duomenų išsamumas ir aktualumas labai skiriasi. „CancerWatch“ remiasi Europos vėžio registrų tinklo (*European Network of Cancer Registries* – ENCR), Jungtinio tyrimų centro (*Joint Research Centre* – JRC) ir tarptautinių partnerių, pvz., Tarptautinės vėžio tyrimų agentūros (*International Agency for Research*

on Cancer – IARC), darbu, derinant pastangas pateikti greitesnes ir patikimesnes įžvalgas.

Apie projektą

Trukmė – 36 mėnesiai (2025 m. rugsėjis–2028 m. rugpjūtis).

Koordinatorius – Norvegijos visuomenės sveikatos institutas (NIPH).

Partneriai: 92 organizacijos 29 šalyse, įskaitant 58 vėžio registrus.

Finansavimas – programa „EU4Health“ (dotacijos susitarimas Nr. CR-g-24-40).

Daugiau informacijos rasite

<https://www.enrcr.eu/CancerWatch>

SAM KOMUNIKACIJOS SKYRIUS

PSO Europos regiono komiteto sesijoje diskutuota apie stipresnių ir atsparesnių sveikatos sistemų kūrimą

2025 m. spalio 31 d.

PSO Europos regiono komiteto sesijos dalyviai

Sveikatos apsaugos viceministro Daniel Naumovo vadovaujama delegacija šią savaitę dalyvavo 75-ojoje Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) Europos regiono komiteto sesijoje, kuri spalio 28–30 d. vyko Kopenhagoje (Danija). Susitikimo metu aptarti pagrindiniai sveikatos politikos klausimai ir pristatyta antroji Europos darbo programa 2026–2030 m., kurioje nustatoma strateginė vizija bei veiksmų planas siekiant pažangos sveikatos srityje visame regione.

Susitikime dalyvavo sveikatos ministrai ir aukšto rango delegatai iš 53 valstybių narių, taip pat partnerių organizacijų bei pilietinės visuomenės atstovai. Dalyviai pabrėžė solidarumo ir veiksmingo bendradarbiavimo svarbą siekiant stipresnių ir atsparesnių sveikatos sistemų.

Sveikatos apsaugos viceministras D. Naumovas, kalbėdamas Lietuvos vardu, pabrėžė, kad ši sesija žymi svarbų PSO ir valstybių narių bendradarbiavimo etapą – septyniasdešimt penkerius metus, skirtus sveikesnių, saugesnių ir atsparesnių visuomenių kūrimui. Tačiau, pasak jo, pasaulis šiandien susiduria su rimtais iššūkiais – konfliktais, humanitarinėmis krizėmis ir augančiu spaudimu sveikatos sistemoms.

„Susitikimo tema „Grįžimas prie pagrindų“ – tai priminimas, kas svarbiausia: sveikatos apsauga kaip žmogaus teisė, solidarumo stiprinimas, stipri ir sveika visuomenė“, – sakė viceministras.

D. Naumovas pabrėžė, kad prevencija turi išlikti pagrindiniu prioritetu – net 60 proc. mirčių nuo neužkre-

čiamųjų ligų galima išvengti taikant visuomenės sveikatos priemones, o dar 40 proc. – užtikrinant veiksmingą gydymą.

Viceministras teigė, kad prevencijos priemonės turi apimti ir mokesčių politiką, kaip pavyzdį pateikdamas cukraus mokestį, kuris veiksmingai padeda formuoti sveikesnio gyvenimo įpročius.

Viceministras taip pat pabrėžė būtinybę investuoti į sveikatos priežiūros darbuotojų rengimą ir kompetencijų stiprinimą bei pasidžiaugė Lietuvos pastangomis stiprinti jaunimo ir kitų visuomenės grupių psichikos sveikatą.

„Negalime atskirti sveikatos nuo taikos, saugumo ir pagarbos tarptautinei teisei“, – sakė D. Naumovas, griežtai pasmerkęs rusijos karą prieš Ukrainą ir patvirtinęs Lietuvos paramą Ukrainos suverenitetui bei teritoriniam vientisumui.

SAM KOMUNIKACIJOS SKYRIUS

artritas

LIETUVOS ARTRITO ASOCIACIJOS KLUBŲ IR BENDRIJŲ ADRESAI

LIETUVOS ARTRITO ASOCIACIJA

Taikos al. 11, LT-35148 Panevėžys
El. p. artritas.laa@gmail.com; www.arthritis.lt
Prezidentė Danutė Elžbieta Žagūnienė
Mob. +370 675 28089
Medicinos vadovė Rūta Baliūnaitė
Mob. +370 687 46279
Viceprezidentas Kristijonas Mazūras
EULAR/PARE vykdomojo komiteto narys
Mob. +370 686 78787, el. p. kristijonas@eln.lt
Buhalterė Laimutė Mituzienė
Mob. +370 687 81386

„ARTRITO“ BENDRIJA

Vrublevskio g. 4-3, LT-01143 Vilnius
El. p. vilniaus.artrito.bendrija@gmail.com
El. p. karosiene123@gmail.com
Pirmininkė Marija Karosienė
Mob. +370 614 85376
Medicinos vadovė Dalia Miltinienė
Mob. +370 688 90783

KAUNO ŽMONIŲ, SERGANČIŲ ARTRITU, BENDRIJA

Pietų g. 3-28, LT-51311 Kaunas
El. p. irenazurum@gmail.com
Pirmininkė Aldona Palionienė
Tel. (+370 37) 335 194, mob. +370 622 83649
Medicinos vadovė Loreta Adomaitienė
Mob. +370 614 31330

AUKŠTAITIJOS REGIONO ASOCIACIJA „ARTRITAS“

Taikos al. 11, LT-35148 Panevėžys
El. p. a.r.a.artritas@gmail.com
Direktorė Danutė Elžbieta Žagūnienė
Mob. +370 684 06281

TAURAGĖS SERGANČIŲ SĄNARIŲ LIGOMIS BENDRIJA „ŽINGSNIS“

Donelaičio g. 21, LT-72263 Tauragė
Pirmininkė Zosė Širvaitienė
Mob. +370 612 41953
El. p. zose1955@gmail.com

BIRŽŲ „ARTRITO“ KLUBAS

Vytauto g. 59, LT-41144 Biržai
El. p. vidgdv@gmail.com
Pirmininkė Vida Gedvilienė
Mob. +370 633 10082
Medicinos vadovė Edita Braždžiuvienė
Tel. (+370 450) 34 234,
mob. +370 687 57696

ALYTAUS „ARTRITO“ DRAUGIJA

Jaunimo g. 3, LT-45306 Alytus
Pirmininkė Jūratė Kamičaitienė
Mob. +370 633 07171
El. p. alytaus.artritas@gmail.com
Medicinos vadovė Laima Lenkienė

ROKIŠKIO RAJONO KLUBAS „ARTRITAS“

Kauno g. 31A, LT-42116 Rokiškis
Pirmininkė Albina Bražiūnienė
Mob. +370 606 76259
El. p. rokiskisartritas@gmail.com
El. p. braziuniene.albina@gmail.com
Medicinos vadovas Rimantas Kazlauskas
Tel.: (+370 458) 55 112,
(+370 458) 55 093

Redakcija: Danutė Elžbieta Žagūnienė, Rūta Baliūnaitė, dr. Rūta Sargautytė, Aldona Paliomienė, Vida Gedvilienė, Jūratė Kamičaitienė, Zita Laimė Kalvėnienė, Zosė Širvaitienė, Albina Juozapavičienė, Albina Bražiūnienė, Marija Karosienė, Birutė Vilutienė.

Redakcijos adresas: Lietuvos artrito asociacija, Taikos al. 11, LT-35148, Panevėžys, mob. +370 675 28089.

El. paštas artritas.laa@gmail.com • www.arthritis.lt

Ofsetinė spauda, tiražas 1000 egz. ISSN 2029-6215. Spausdino UAB „VIP Spauda“, Panerių g. 34, Vilnius, tel. (+370 5) 233 0032, el. paštas nijole@vipspauda.lt

2026

Sausis

P	A	T	K	P	Š	S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Vasaris

P	A	T	K	P	Š	S
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	

Kovas

P	A	T	K	P	Š	S
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Balandis

P	A	T	K	P	Š	S
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Gegužē

P	A	T	K	P	Š	S
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Birželis

P	A	T	K	P	Š	S
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Liepa

P	A	T	K	P	Š	S
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Rugpjūtis

P	A	T	K	P	Š	S
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Rugsējis

P	A	T	K	P	Š	S
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Spalis

P	A	T	K	P	Š	S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Lapkritis

P	A	T	K	P	Š	S
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Gruodis

P	A	T	K	P	Š	S
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			